

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. birželio 6 d.*

„Konkurencija — Galimybė susipažinti su byla — Teismo procedūra, susijusi su baudomis už SESV 101 straipsnio pažeidimą — Įmonės (trečiosios šalys), pageidaujančios pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo — Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos siekiant susipažinti su bylos medžiaga reikalingas visų bylos šalių sutikimas — Veiksmingumo principas“

Byloje C-536/11

dėl *Oberlandesgericht Wien* (Austrija) 2011 m. spalio 12 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2011 m. spalio 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bundewettbewerbsbehörde

prieš

Donau Chemie AG,

Donauchem GmbH,

DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG,

Brenntag Austria Holding GmbH,

Brenntag CEE GmbH,

ASK Chemicals GmbH, ankstesnis pavadinimas - *Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH*,

ASK Chemicals Austria GmbH, ankstesnis pavadinimas - *Ashland Südchemie Hantos GmbH*,

dalyvaujant

Bundeskartellanwalt,

Verband Druck und Medientechnik,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurių sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan ir M. Berger,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

* Proceso kalba: vokiečių.

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. spalio 4 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Bundeswettbewerbshörde*, atstovaujamos T. Thanner ir N. Harsdorf Enderndorf,
- *Donau Chemie AG* ir *Donauchem GmbH*, atstovaujamų advokatų S. Polster ir C. Mayer,
- *DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG*, atstovaujamos advokatės C. Hummer,
- *Brenntag EEB GmbH*, atstovaujamos advokato A. Reidlinger,
- *ASK Chemicals GmbH*, ankstesnis pavadinimas - *Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH*, ir *ASK Chemicals Austria GmbH*, ankstesnis pavadinimas - *Ashland Südchemie Hantos GmbH*, atstovaujamų advokato F. Urlesberger,
- *Verband Druck & Medientechnik*, atstovaujamos advokato T. Richter,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos T. Materne ir J.-C. Halleux,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos A. Wiedmann ir T. Henze,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos S. Centeno Huerta,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos J. Gstalter,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Santoro,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Antoniadis ir P. Van Nuffel,
- ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos M. Schneider ir X. Lewis,

susipažinęs su 2013 m. vasario 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su veiksmingumo ir lygiavertiškumo principų aiškinimu, atsižvelgiant į Austrijos teisės sistemoje taikomus reikalavimus ieškiniams dėl žalos už Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimą atlyginimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas pagal *Oberlandesgericht Wien*, posėdžiaujančio kaip *Kartellgericht* (Konkurencijos bylų teismas), ir nagrinėjančio *Verband Druck & Medientechnik* (toliau - VDMT), įmonių asociacijos, pateiktą prašymą leisti susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su *Bundeswettbewerbshörde* (Austrijos federalinė konkurencijos tarnyba, toliau - BWB) pradėta teismine procedūra prieš *Donau Chemie AG*, *Donauchem GmbH*, *DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG*, *Brenntag Austria Holding GmbH*, *Brenntag CEE GmbH*, *ASK Chemicals GmbH*, ankstesnis pavadinimas - *Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH*, ir *ASK Chemicals Austria GmbH*, ankstesnis

pavadinimas - *Ashland Südchemie Hantos GmbH* (toliau kartu - *Donau Chemie ir kt.*), užbaigta galutiniu *Oberlandesgericht Wien* sprendimu, kuriuo minėtoms įmonėms buvo skirta bauda už dalyvavimą kartelyje, draudžiamame pagal SESV 101 straipsnį.

Austrijos teisė

- 3 2005 m. Įstatymo dėl kartelių (*Kartellgesetz 2005*, toliau - *KartG*) 39 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Asmenys, kurie nėra bylos šalys, gali susipažinti su Kartelių bylų teismo bylos medžiaga tik bylos šalims sutikus.“

- 4 Pagal Austrijos civilinio proceso kodekso (*Zivilprozessordnung*, toliau - ZPO) 219 straipsnį:

„1. Šalys gali susipažinti su visais teismo turimais jų bylos medžiagos dokumentais (bylos medžiaga) ir savo sąskaita daryti jų kopijas ir gauti išrašus, išskyrus sprendimų ir nutarčių projektus, teismo pasitarimų ir balsavimo protokolus bei rašytinius dokumentus, susijusius su drausminėmis priemonėmis.

„2. Abiem šalims sutikus, tretieji asmenys gali savo sąskaita tokiu pat būdu susipažinti su bylos medžiaga, daryti jos kopijas ir gauti išrašus, jeigu tai nėra draudžiama dėl teisėtų svarbesnių kito asmens interesų ar svarbesnių viešųjų interesų pagal *Datenschutzgesetz 2000* (2000 m. Duomenų apsaugos įstatymas) 26 straipsnio 2 dalies pirmąjį sakinį. Negavus tokio sutikimo, trečiasis asmuo turi teisę susipažinti su bylos medžiaga ir gauti kopijas, tik jeigu jis gali pateikti *prima facie* įrodymų, patvirtinančių, kad turi teisinį interesą tai padaryti.“

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 5 2010 m. kovo 26 d. sprendimu *Oberlandesgericht Wien* bendrovėms *Donau Chemie ir kt.* paskyrė bendrą 1,5 mln. eurų baudą už, be kita ko, SESV 101 straipsnio pažeidimą spaudos cheminių medžiagų didmeninio platinimo rinkoje. 2010 m. spalio 4 d. sprendimu *Oberster Gerichtshof* apeliaciniame procese patvirtino šį *Oberlandesgericht Wien* sprendimą, kuris tuomet įsiteisėjo.
- 6 VDMT buvo įsteigta siekiant apsaugoti savo narių, pirmiausia spaudos sektoriaus įmonių, interesus. 2011 m. liepos 3 d. ji, vadovaudamasi Civilinio proceso kodekso 219 straipsnio 2 dalimi, kreipėsi į *Oberlandesgericht Wien* su prašymu leisti susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su teismo procesu tarp BWB ir *Donau Chemie ir kt.* Šiuo prašymu buvo siekiama gauti informacijos, leidžiančios išnagrinėti, konkrečiai kalbant, žalą, kurią dėl *Donau Chemie ir kt.* pažeidimų galėjo patirti VDMT nariai, pobūdį ir dydį, bei įvertinti galimybę pareikšti šioms įmonėms ieškinį dėl žalos atlyginimo.
- 7 Remiantis *KartG* 39 straipsnio 2 dalimi, visos teismo proceso tarp BWB ir *Donau Chemie kt.* šalys iš esmės atsisakė duoti sutikimą leisti VDMT susipažinti su minėta bylos medžiaga.
- 8 Šiuo klausimu *Oberlandesgericht Wien* pažymėjo, kad, priešingai, nei numatyta ZPO 219 straipsnio 2 dalyje, *KartG* 39 straipsnio 2 dalis nesuteikia teismui jokios teisės be šalių sutikimo leisti susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su teismo procedūra konkurencijos srityje, net jei prašymo leisti susipažinti su bylos medžiaga autorius gali pagrįstai remtis teisiniu interesu. Kitaip tariant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, Austrijos sistemoje pats įstatymų leidėjas įvertino, pirma, Federalinės konkurencijos tarnybos bendrąjį interesą gauti informaciją ir identifikuoti konkurencijos teisės pažeidimus ir, antra, trečiųjų asmenų interesą susipažinti su bylos medžiaga, kad būtų galima supaprastinti ieškinių dėl žalos atlyginimo pareiškimo sąlygas. Taigi, atliekant šį vertinimą

absoliuti pirmenybė buvo suteikta pirmajam interesui antrojo intereso nenaudai. Darytina išvada, kad net jei tik viena iš bylos šalių neduoda savo sutikimo, teismas, kuris neturi teisės vertinti esamų interesų, šio teismo manymu, turi, bendrai kalbant, atsisakyti leisti tretiesiems asmenims susipažinti su bylos medžiaga.

- 9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal 2011 m. birželio 14 d. Sprendimą *Pfleiderer* (C-360/09, Rink. p. I-5161) Europos Sąjungos teisės nuostatos kartelių srityje nedraudžia asmeniui leisti susipažinti su atleidimo nuo baudų procedūros dokumentais, susijusiais su Sąjungos konkurencijos teisės pažeidėju. Iš tiesų, nesant privalomų ES teisės nuostatų šioje srityje, valstybės narės turi nustatyti nacionalines taisykles dėl nuo kartelio nukentėjusių asmenų teisės susipažinti su dokumentais, susijusiais su atleidimo nuo baudų procedūra.
- 10 Tačiau *Oberlandesgericht Wien* pažymi, kad Teisingumo Teismas Sprendimo *Pfleiderer* 30 ir 31 punktuose taip pat nustatė, jog laikantis veiksmingumo principo būtina užtikrinti, kad taikytinos nacionalinės nuostatos nebūtų mažiau palankios už tas, kurios susijusios su panašiais nacionaline teise grindžiamais reikalavimais, arba kad dėl jų netaptų beveik neįmanoma arba pernelyg sudėtinga gauti žalos atlyginimą ir palyginti informacijos perdavimą pateisinančius interesus ir tokios informacijos apsaugą. Tokį palyginimą gali atlikti nacionaliniai teismai tik kiekvienu konkrečiu atveju atskirai pagal nacionalinę teisę ir atsižvelgdami į visas svarbias bylos aplinkybes.
- 11 *Oberlandesgericht Wien* kilo abejonų dėl *KartG* 39 straipsnio 2 dalies suderinamumo su šiuo taikytinos Sąjungos teisės aiškinimu, nes ši nuostata draudžia teismui įvertinti esamus interesus.
- 12 Be to, primindamas minėto Sprendimo *Pfleiderer* 30 punkte daromą nuorodą į lygiavertiškumo principą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar, nors *KartG* 39 straipsnio 2 dalis vienodai taikoma kiekviename procese kartelių srityje, nesvarbu, ar jie grindžiami nacionaline, ar Sąjungos teise, vis dėlto ši nuostata neprieštarauja minėtam principui, jei netaikoma ieškiniams dėl žalos, patirtos dėl civilinės ar baudžiamosios teisės srityse padaryto pažeidimo, atlyginimo, nes šie ieškiniai ZPO 219 straipsnio 2 dalyje reglamentuojami palankiau, kiek tai susiję su galimybe susipažinti su bylos medžiaga.
- 13 Tokiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Wien* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Europos Sąjungos teisės aktai, pirmiausia atsižvelgiant į Sprendimą *Pfleiderer*, draudžia nacionalinę antimonopolinės teisės nuostatą, pagal kurią (taip pat ir) bylose, kuriose buvo taikomas [SESV] 101 arba 102 straipsnis kartu su 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205), galimybė byloje nedalyvaujantiems tretiesiems asmenims, norintiems pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo kartelio dalyviams, leisti susipažinti su *Kartellgericht* bylos medžiaga be išimties priklauso nuo visų bylos šalių sutikimo, ir kiekvienu konkrečiu atveju teismui neleidžiama pasverti ES teise saugomų interesų, kad būtų nustatytos sąlygos, kuriomis leidžiama arba atsisakoma leisti susipažinti su bylos medžiaga?

Jei atsakymas pirmąjį klausimą būtų neigiamas:

2. Ar Sąjungos teisės aktai draudžia tokią nacionalinę nuostatą, kai ji, nors ir yra lygiai taip pat taikoma vien nacionalinėje kartelio byloje ir taip pat joje nėra nustatytų specialių taisyklių dėl dokumentų, kuriuos pateikė atleisti nuo baudų prašantys asmenys, tačiau pagal panašias nacionalines nuostatas, taikytinas kitų rūšių bylose, pirmiausia civiliniame procese taikant ginčo ir ne ginčo teisenas bei baudžiamajame procese, su bylos medžiaga leidžiama susipažinti net nesant

šalių sutikimo, su sąlyga, kad byloje nedalyvaujantis trečiasis asmuo įrodo turintis teisinį interesą susipažinti su bylos medžiaga ir kad svarbūs teisiniai kito asmens interesai ar svarbūs visuomenės interesai konkrečiu atveju nedraudžia susipažinti su bylos medžiaga.“

Dėl priimtinumų

- 14 Europos Komisija abejoja, ar prašymas priimti sprendimą yra priimtinas, nes mano, kad jis hipotetiškas. Iš tiesų nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra nieko, kas leistų matyti, kad įvykdytos pagal ZPO 219 straipsnio 2 dalies antrą sakinį reikalaujamos sąlygos, ypač kiek tai susiję su teisėto VDMT intereso susipažinti su atitinkamos bylos medžiaga buvimu, nepaisant to, kad suinteresuotos šalys atsisakė duoti sutikimą. Todėl net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų daryti išvadą, kad *KartG* 39 straipsnio 2 dalis yra nesuderinama su Sąjungos teise, ir netaikyti šios nuostatos, bet kuriuo atveju nėra aišku, ar VDMT turėtų galimybę susipažinti su atitinkama byla remiantis ZPO 219 straipsnio 2 dalimi.
- 15 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, grindžiamam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos atskyrimu, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos ypatumus, turi įvertinti tiek prejudicinio sprendimo būtinumą savo sprendimui priimti, tiek klausimų, kuriuos jis teikia Teisingumo Teismui, svarbą. Todėl jei pateikti klausimai yra susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo turi juos išnagrinėti ir priimti sprendimą (žr., be kita ko, 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Fédération Cynologique Internationale*, C-561/11, 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 16 Iš tikrųjų atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą galima, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Fédération Cynologique Internationale* 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 17 Pažymėtina, kad šiuo atveju taip nėra.
- 18 Iš tiesų iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad *KartG* 39 straipsnio 2 dalis yra speciali nuostata, reglamentuojanti prašymus leisti susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su procedūromis konkurencijos srityje, ir ji, kaip tokia, draudžia ZPO 219 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą bendrą taisyklę taikyti šioms procedūroms. Todėl tik tuomet, jei, atsižvelgęs į Teisingumo Teismo atsakymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatytų, jog *KartG* 39 straipsnio 2 dalis yra nesuderinama su Sąjungos teise ir jos netaikytų, ZPO 219 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje nustatytos taikymo sąlygos šioje byloje turėtų būti įvykdytos, įskaitant reikalavimą, jog, nesant šalių sutikimo, turi būti įrodytas teisinio intereso buvimas. Tačiau jei atsižvelgdamas į minėtą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų, kad *KartG* 39 straipsnio 2 dalis yra suderinama su Sąjungos teise, sprendimas dėl VDMT prašymo leisti susipažinti su atitinkama bylos medžiaga gali būti priimtas remiantis šia vienintele nuostata, dėl kurios šioje byloje ZPO 219 straipsnio 2 dalis taptų netaikytina.
- 19 Šiomis aplinkybėmis siekiant išspręsti ginčą pagrindinėje byloje akivaizdžiai svarbu atsakyti į pateiktus klausimus, todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 20 Siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimus, pirmiausia reikia priminti, kad lygiai taip pat, kaip ir nustato pareigas asmenims, Sąjungos teisė sukuria jiems teises, kurios tampa jų teisiniu turtu. Šios teisės atsiranda ne tik tuomet, kai jos aiškiai nustatytos sutartyse, bet ir dėl konkrečiai apibrėžtų pareigų, kurios nustatomos asmenims, valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms (šiuo klausimu žr. 1991 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Francovich ir kt.*, C-6/90 ir C-9/90, Rink. p. I-5357, 31 punktą ir 2001 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Courage ir Crehan*, C-453/99, Rink. p. I-6297, 19 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 21 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau buvo nurodęs: kadangi SESV 101 straipsnio 1 dalis daro tiesioginį poveikį asmenų santykiams ir teisės subjektams suteikia teisių (2006 m. liepos 13 d. Sprendimo *Manfredi ir kt.*, C-295/04-C-298/04, Rink. p. I-6619, 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika), šioje nuostatoje įtvirtintas draudimas taptų neveiksmingas, jei kiekvienas asmuo negalėtų reikalauti nuostolių, sukeltų sutarties ar elgesio, galinčių riboti ar iškreipti konkurenciją, atlyginimo (minėto Sprendimo *Courage ir Crehan* 26 punktas).
- 22 Kaip matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, nacionaliniai teismai, kurie neperžengdami savo kompetencijos ribų yra įpareigoti taikyti Sąjungos teisės nuostatas, turi ne tik užtikrinti visišką šių teisės normų veikimą, bet ir apsaugoti teises, kurias šios teisės normos suteikia privatiems asmenims (šiuo klausimu žr. 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, Rink. p. 629, 16 punktą; 1990 m. birželio 19 d. Sprendimo *Factortame ir kt.*, C-213/89, Rink. p. I-2433, 19 punktą; minėto Sprendimo *Courage ir Crehan* 25 punktą bei minėto Sprendimo *Manfredi ir kt.* 89 punktą).
- 23 Todėl, viena vertus, kiekvieno asmens teisė reikalauti atlyginti žalą, kurią jie patiria dėl sutarties ar elgesio, galinčio riboti ar iškreipti konkurenciją, pažeidžiančio, be kita ko, SESV 101 straipsnio 1 dalį, sustiprina Sąjungos konkurencijos taisyklių veikimą, nes gali atgrasyti nuo dažnai slaptų susitarimų ar veiksmų, galinčių riboti ar iškreipti konkurenciją, ir taip prisideda prie veiksmingos konkurencijos Europos Sąjungoje išlaikymo (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Courage ir Crehan* 26 ir 27 punktus, *Manfredi ir kt.* 91 punktą ir *Pfleiderer* 28 punktą).
- 24 Kita vertus, ši teisė sudaro veiksmingą apsaugą nuo žalingų pasekmių, kurias bet kuris 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas gali sukelti privatiems asmenims, nes ji dėl minėto pažeidimo žalą patyrusiems asmenims leidžia prašyti atlyginti visą žalą, kuri apimtų ne tik faktiškai patirtąją (*damnum emergens*), bet ir prarastas pajamas (*lucrum cessans*) bei palūkanas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Manfredi ir kt.* 95 punktą).
- 25 Nesant šią sritį reguliuojančių Sąjungos teisės normų, kiekviena valstybė narė savo nacionalinės teisės sistemoje turi nustatyti ieškinių, skirtų iš Sąjungos teisės tiesioginio veikimo kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, pareiškimo procesines taisykles.
- 26 Konkrečiau kalbant apie procesines taisykles, reglamentuojančias ieškinius dėl žalos, padarytos konkurencijos teisės taisyklių pažeidimu, atlyginimo, valstybės narės turi priimti ir taikyti nacionalines teisės nuostatas dėl galbūt nuo kartelio nukentėjusių asmenų teisės susipažinti su dokumentais, susijusiais su dėl to kartelio pradėtomis nacionalinėmis procedūromis (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Pfleiderer* 23 punktą).
- 27 Tačiau nors kompetencija parengti ir taikyti šias taisykles dar priklauso valstybėms narėms, jos turi įgyvendinti šią kompetenciją laikydamosi Sąjungos teisės. Konkrečiai kalbant, ieškiniams, skirtiems dėl Sąjungos teisės tiesioginio veikimo kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, taikomos taisyklės

neturi būti mažiau palankios už taisyklę, taikomas panašioms ieškiniams pagal nacionalinę teisę (lygiavertiškumo principas), ir dėl jų naudojimas pagal Sąjungos teisę suteiktomis teisėmis neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas) (žr. minėtų sprendimų *Courage ir Crehan* 29 punktą, *Manfredi ir kt.* 62 punktą ir 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Jóros*, C-397/11, 29 punktą). Šiuo atžvilgiu ir, konkrečiai kalbant, konkurencijos srityje, šios taisyklės neturi daryti neigiamos įtakos SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo veiksmingumui (žr. minėto Sprendimo *Pfleiderer* 24 punktą ir 2010 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *VEBIC*, C-439/08, Rink. p. I-12471, 57 punktą).

- 28 Atsižvelgiant į šias pirmines pastabas, reikia atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimus.

Dėl pirmojo klausimo

- 29 Pateikdamas pirmąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Sąjungos teisė, pirmiausia veiksmingumo principas, draudžia nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią galimybė byloje nedalyvavusiems tretiesiems asmenims, norintiems kartelio dalyviams pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo, susipažinti su bylos medžiagos, susijusios su nacionaline SESV 101 straipsnio taikymo procedūra, dokumentais, įskaitant dokumentus, pateiktus pagal atleidimo nuo baudų programą, priklauso tik nuo visų tos bylos šalių sutikimo, neleidžiant nacionaliniams teismams įvertinti esamų interesų.
- 30 Siekiant atsakyti į šį klausimą pažymėtina, jog įgyvendindami savo kompetenciją, kad būtų taikomos nacionalinės taisyklės dėl asmenų, galbūt patyrusių žalą dėl kartelio, teisės susipažinti su nacionalinių procedūrų, kurios buvo pradėtos dėl šio kartelio, dokumentais, nacionaliniai teismai turi įvertinti interesus, pateisinančius informacijos atskleidimą ir jos apsaugą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Pfleiderer* 30 punktą).
- 31 Toks vertinimas yra būtinas, nes, ypač konkurencijos srityje, kiekviena griežta taisyklė, kai ja arba be išimties atsisakoma leisti susipažinti su aptariamais dokumentais, arba paprastai leidžiama su jais susipažinti, gali turėti neigiamos įtakos pirmiausia SESV 101 straipsnio ir juo privatiems asmenims suteikiamų teisių veiksmingam taikymui.
- 32 Viena vertus, konstatuotina, kad dėl tokios taisyklės, pagal kurią būtų atsisakoma leisti susipažinti su bet kuriuo procedūros konkurencijos srityje dokumentu, gali tapti neįmanoma ar pernelyg sunku užtikrinti šalių, kurioms SESV 101 straipsnio pažeidimu buvo padaryta žala, teisę į nuostolių atlyginimą. Taip yra pirmiausia tuomet, kai šios šalys tik susipažinusios su nacionalinėje konkurencijos institucijoje nagrinėjamos bylos dokumentais gali surinkti reikiamų įrodymų savo ieškiniui dėl žalos atlyginimo pagrįsti. Iš tiesų, kai šios šalys neturi jokios galimybės surinkti šių įrodymų, dėl šio atsisakymo leisti susipažinti su šia bylos medžiaga teisė į žalos atlyginimą, kuri jiems suteikiama tiesiogiai pagal Sąjungos teisę, tampa neveiksminga.
- 33 Kita vertus, pažymėtina, kad tokia bendrą teisę susipažinti su dokumentais nustatanti taisyklė, pagal kurią kiekvienas dokumentas, susijęs su procedūra konkurencijos srityje, turi būti atskleistas pareiškėjui remiantis vien tuo, kad jis ketina pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo, nėra būtina siekiant užtikrinti šio pareiškėjo turimos teisės į žalos atlyginimą veiksmingą apsaugą, nes mažai tikėtina, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo turi būti grindžiamas visais bylos medžiagoje, susijusioje su šia procedūra, esančiais įrodymais. Be to, ši taisyklė gali nulemti kitų pagal Sąjungos teisę, pirmiausia suinteresuotoms įmonėms suteikiamų teisių, pavyzdžiui, teisės į profesinės paslapties apsaugą arba teisės į verslo paslapčių apsaugą, arba fiziniams asmenims suteikiamų teisių, pavyzdžiui, teisės į asmens duomenų apsaugą, pažeidimą. Pagaliau tokia bendra teisė susipažinti su dokumentais gali pažeisti viešuosius

interesus, kaip antai baudimo už konkurencijos teisės pažeidimus politikos veiksmingumą, nes gali atgrasyti asmenis, dalyvavusius darant SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimus, bendradarbiauti su konkurencijos tarnybomis (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Pfleiderer* 27 straipsnį).

- 34 Darytina išvada, kad, kaip Teisingumo Teismas jau buvo pažymėjęs, interesų vertinimą, kuris pateisintų informacijos atskleidimą ir jos apsaugą, gali atlikti nacionaliniai teismai tik kiekvienu konkrečiu atveju atskirai pagal nacionalinę teisę ir atsižvelgdami į visas svarbias bylos aplinkybes (minėto Sprendimo *Pfleiderer* 31 punktą).
- 35 Nors, kaip pažymėjo Austrijos vyriausybė, šis vertinimas turi būti atliktas pagal nacionalinę teisę, ši teisė negali būti įgyvendinta taip, kad pašalintų bet kokią galimybę nacionaliniams teismams atlikti minėtą vertinimą kiekvienu konkrečiu atveju atskirai.
- 36 Taigi iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje ir iš visų Teisingumo Teismui pateiktų pastabų matyti, kad pagal *KartG* 39 straipsnio 2 dalį galimybė susipažinti su konkurencijos bylas nagrinėjančio teismo turimais dokumentais yra suteikiama tik su sąlyga, kad nė viena iš bylos šalių tam neprieštarauja.
- 37 Tokiomis aplinkybėmis nacionaliniai teismai, turintys priimti sprendimą dėl prašymo leisti susipažinti su šia byla, neturi jokios galimybės įvertinti Sąjungos teise saugomų interesų. Konkrečiai kalbant, šie teismai, kurie turi teisę tik atitinkamai atsižvelgti į bylos šalių išreikštą sutikimą arba nesutikimą vykdant bylos medžiagos įrodymų atskleidimo procedūrą, negali įsikišti, kad apsaugotų svarbesnius viešuosius interesus arba svarbesnius teisėtus trečiųjų asmenų interesus, pirmiausia, kad leistų pateikti prašomus dokumentus, jei bent viena iš šalių atsisako duoti tokį sutikimą.
- 38 Be to, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad konkurencijos bylas nagrinėjančiame teisme vykusios bylos šalys gali atsisakyti suteikti teisę susipažinti su bylos dokumentais ir neprivalo nurodyti priežasties. Tokia galimybė praktikoje sukuria riziką, kad bet koks prašymas leisti susipažinti su informacija nuolat bus atmetamas, jei bus pateikiamas dėl dokumentų, kurių atskleidimas prieštarautų bylos šalių interesams, įskaitant dokumentus, kuriuose galėtų būti įrodymų, galinčių pagrįsti reikalavimą atlyginti žalą, ir su kuriais pareiškėjas negalėtų susipažinti kitaip.
- 39 Darytina išvada: kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinės teisės taisyklė bylos šalims, pažeidusioms SESV 101 straipsnį, palieka galimybę sutrukdyti tariamai dėl šios nuostatos pažeidimo žalą patyrusioms šalims susipažinti su nagrinėjamais dokumentais, neatsižvelgiant į tai, kad tokia galimybė šiems asmenims gali būti vienintelis būdas susipažinti su įrodymais, kurie būtini prašymui dėl žalos atlyginimo pagrįsti, ši taisyklė asmenims, turintiems teisę į žalos atlyginimą pagal Sąjungos teisę, gali pernelyg apsunkinti tokios teisės įgyvendinimą.
- 40 Šio aiškinimo negali paneigti Austrijos vyriausybės argumentas, kad tokia taisyklė yra būtina, ypač kiek tai susiję su dokumentų, kuriuos šalys pateikė su atleidimo nuo baudų programos taikymo procedūra susijusioje byloje, apsauga, siekiant užtikrinti tokios programos veiksmingumą ir kartu SESV 101 straipsnio taikymą.
- 41 Žinoma, kaip pažymėta šio sprendimo 33 punkte, valstybės narės neturi galimybės susipažinti su bylos dokumentais reglamentuoti taip, kad būtų pažeisti viešieji interesai, kaip antai pirmiausia baudimo už konkurencijos teisės pažeidimus politikos veiksmingumas.
- 42 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pripažino, kad atleidimo nuo baudų programos yra naudingos priemonės siekiant veiksmingai nustatyti ir nutraukti konkurencijos nuostatų pažeidimus ir padeda siekti tikslo veiksmingai taikyti SESV 101 ir 102 straipsnius, tačiau šių programų veiksmingumui gali būti sutrukdyta su atleidimo nuo baudų procedūra susijusius dokumentus perdavus asmenims, norintiems pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo. Logiška, kad darant konkurencijos teisės pažeidimą

dalyvavęs asmuo, žinodamas, kad gali reikėti pateikti tokius dokumentus, būtų atgrasomas naudotis tokiomis atleidimo nuo baudų programomis suteikiama galimybe (minėto Sprendimo *Pfleiderer* 25–27 punktai).

- 43 Konstatuotina, kad nors šie svarstymai gali pateisinti atsisakymą suteikti galimybę susipažinti su tam tikrais nacionaliniame teisme nagrinėjamos bylos konkurencijos srityje dokumentais, vis dėlto jie nereiškia, jog gali būti sistemingai atsisakoma suteikti tokią galimybę, nes kiekvienas prašymas leisti susipažinti su nagrinėjamais dokumentais kiekvienu atveju turi būti vertinamas atskirai, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Pfleiderer* 31 punktą).
- 44 Atlikdami šį vertinimą, nacionaliniai teismai turi įvertinti, pirma, pareiškėjo, jam rengiant ieškinį dėl žalos atlyginimo, suinteresuotumą susipažinti su šiais dokumentais, ypač atsižvelgiant į kitas jo galbūt turimas galimybes.
- 45 Antra, šie teismai turi atsižvelgti į iš tiesų žalingas pasekmes, kurios gali atsirasti leidus susipažinti, kiek tai susiję su viešaisiais interesais arba kitų asmenų teisėtai interesais.
- 46 Konkrečiau kalbant apie šioje byloje Austrijos vyriausybės nurodomą viešąjį interesą, susijusį su atleidimo nuo baudų programų veiksmingumu, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į nacionaliniams teismams siekiant apsaugoti veiksmingą konkurenciją Sąjungoje pareikštų ieškinių dėl žalos atlyginimo svarbą (žr. minėto Sprendimo *Courage ir Crehan* 27 punktą), vien nuorodos į riziką, jog leidus susipažinti su konkurencijos bylos medžiagoje esančiais įrodymais, kurie yra būtini šiems ieškiniams pagrįsti, gali būti pakenkta atleidimo nuo baudų programos, pagal kurią šie dokumentai buvo pateikti kompetentingai konkurencijos tarnybai, veiksmingumui, negali pakakti, siekiant pateisinti atsisakymą leisti susipažinti su šia informacija.
- 47 Atvirksčiai, kadangi toks atsisakymas gali sukliudyti pareikšti šiuos ieškinius, suteikiant atitinkamoms įmonėms, kurios jau galėjo bent iš dalies pasinaudoti teise į atleidimą nuo piniginės baudos, galimybę taip pat išvengti savo pareigos atlyginti žalą, padarytą SESV 101 straipsnio pažeidimu, nukentėjusių šalių nenaudai, reikalaujama, kad toks atsisakymas būtų pagrįstas svarbesniais pagrindais, susijusiais su nurodyto intereso apsauga ir taikomais kiekvienam dokumentui, su kuriuo buvo atsisakyta leisti susipažinti.
- 48 Iš tiesų vien rizikos, kad atitinkamas dokumentas pažeis viešąjį interesą, susijusį su nacionalinės atleidimo nuo baudų programos veiksmingumu, buvimas gali pateisinti šio dokumento neatskleidimą.
- 49 Atsižvelgiant į visus ankstesnius svarstymus, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: pagal Sąjungos teisę, pirmiausia veiksmingumo principą, draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią galimybė byloje nedalyvavusiems tretiesiems asmenims, norintiems kartelio dalyviams pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo, susipažinti su bylos medžiagos, susijusios su nacionaline SESV 101 straipsnio taikymo procedūra, dokumentais, įskaitant dokumentus, pateiktus pagal atleidimo nuo baudų programą, priklauso tik nuo visų bylos šalių sutikimo, neleidžiant nacionaliniams teismams įvertinti esamų interesų.

Dėl antrojo prejudicinio klausimo

- 50 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Pagal Sąjungos teisę, pirmiausia veiksmingumo principą, draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią galimybė byloje nedalyvavusiems tretiesiems asmenims, norintiems kartelio dalyviams pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo, susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su nacionaline SESV 101 straipsnio taikymo procedūra, dokumentais, įskaitant dokumentus, pateiktus pagal atleidimo nuo baudų programą, priklauso tik nuo visų bylos šalių sutikimo, neleidžiant nacionaliniams teismams įvertinti esamų interesų.

Parašai.